

№ $\frac{138}{1920}$

საქართველოს
განათლების
მინისტრის
გამომცემი

საქართველო

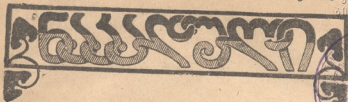
საგანგებოლო ჟურნალი გვიჩვენებდა

№ 10

1920 წ.

899.962.1 (95)

5-22

IAX-ՆԵ ՈՂՇԱՍՆՈՒՄ

№ 10.

4 0261 0908 1920

1301
F-5821

Հրատարակողի Կոմիտեի Կողմից
Մատուցված է
Հրատարակողի Կոմիտեի Կողմից

შ ი ნ ა ა რ ს ი :

I. სურათი	1
II. ია, — ლექსი გ. ვალუღაშვილისა	3
III. მეგობრები—დ. ვასრამიასა	5
IV. მესკიას ნაამბობი, — ივანე კლაშვილისა	13
V. ფენინგი და ლუკატი. — თარგ. შალვა ხაჭიძისა	19
VI. ზენი ქვეყნის ფრთოსნები — იუოფი — შ. საყვანველიძისა	20
VII. გასართობი: ორ-კუზიანი იქლები	24

ახაყსუღდა...
ბუჩქ ქვეშ ია
ამოსუღა,
ატყსუღა...
რა კარგია!
რა ღამისი...
რა უყრადი
და რა ხაისი!..

—
ემხის ტრფიან
ემოეგრება—
წამს ფუტკარი
ზედ კვარება;—
სწუწხის იას.
სოთხის, ჭკვიანს,
ვეღველასა
და ემხიანს.

—
ია წუნარი,
მოცინარი,

უმჯდებს,
 მოირთუება...

გასაფხულის განთიადსე
 ციდან ცუარი მოურთმევა:
 ვიმ, გასაფხულს! — გალობს ია: —
 თეთრ-წვერ სამთარს დამხდწია,
 გამათბო და გამომწარდა,
 უმაწვილებიც დამხსვია!..

გ. კოლელოშვილი.

მეგობრები.

1

როი მუხედეთ წიხილას—
რა ამბავი აქვს ტოლებში:
ლეკებს ხან ცხვირ-ზირს უკაცნის,
ხან თავს უკორებს ტორებში.
მაგრამ ჯერ ნება მომეცით
წინმოკიდვინოთ უუღლასი,

არ დამჭირდებ ამისთვის
სუდმეტი მავი მელასი.
წიხილ ხომ მუდამ წიხილობს
დამხვავსებია მთვარეს.
სიცილ-კისკისში კამლილი,
არ სცნობს ჯერ კიდევ მწარეს.
მის მეგობრებში ზირუგლს
სახელად ჭქვი თოლია;
ბურმკლას, ბაღან-ხუჩუკა,
თეთრი, ვით ხამორის თოჯლია.
მეორე—მავი კიძურა
აჭრელაებული კუდითა;
მესამე—უურმა, ბროლ კბილა,
ოღნაჲ მოძაღო ფორია

მკითხვეც—ჭრელი ფისოა,
 ეშპაკი, კუდის ქაცინა;
 ოჰ, ღმერთო! მისგან წიხილამ
 რამდენჯერ იტირ-იცინა.
 ცქრიალ-წკრიალი ვაისძის
 უოველ დღე მინ და ესოძი;
 კოცნა, ღრუნით და კბენითა
 დაობენ ერთი ბეწოძი.
 ერთად დასტობან, დაჯჭობან,
 დათამბძობენ კალოსე,
 ხან მინ მორბიან ბებოსთან,
 დაკორაობენ წალოსე.
 დილა-ადრიან ჰუკუბიან
 დობილის კაბის წვევანა;
 მათ ახლეს ფისოც უნდებ
 კორგლის ხევა და წეწვანა.

II

მკრამ სულ მალე იცვალა
 ფერი მათ მძობა-დობაძა;
 ეური დამიკდეთ, რად შესძრა
 ქვევანა მათმა გმობაძა:
 ბებოს ჭრელ ძროსამ მოუკო
 წაბლა, კუდ-ვარდა ფუხინა,
 თუალ-მაჯა იყო, ვით ზღაპრის
 ხელმწიფის ქალი კულხინა.
 ბებამ მსო-სან რძით სარბევა

დასცვლა მსუყნის ქილაჯე,
 ხუენს წიხილას კი მოუნდა
 კემბა იკი ხილაჯე.

დილა-დღრიონ კოჭონი
 თაროს ზირს ხმიაცვლა,
 კუნჭულმი მიჯდა, ქურდულად
 ჯამში სსხქროდ ხსიცვლა.

—დილილმქ!—მეიურთხილა:—

მოუნახო ჩემი კოჯნო,
 მეუღლანჯ, ტუხებს მოვიწყენდ,
 ვით ტურუბ სირინოსო.

მემდეგ ბუღებო, ბებოსთან
 გადაუბრალე ცაცოსო,
 ვინ დაუჯურებს სბრალის,

თუნდა დედ-მამა ჭყაცოსო.

სოქვს და თახისკენ კბჭქნდა,—

კოჯნს ეძებს გამშაკებით;

ბქუთ კი თოლა თავის მძებს

თათს კბჭკრზუს მღაეებით.

—ბრიქათ, ჩქარა, ბიჭებო!

ვიდროით, ვიძროთ სმღლით;

მწონი დაულად ჩავიკდით,

ის დარჩეს ხსხ-მძრღლით.

ჯურ მეუბნით, კაუაკდით,

მემდეგ დუბრუნდეთ კძირადო,

მწონიც დედის რძესვით

ხუენ მეუერვებ ტკბილადო.

III

სმითაჲ ერთად დაძინებენ,
 მეთქმულნი ერთის სდამითა,
 რომ სწორად დაეფურთხოთ დაბდილი
 მოულოდნელი ოძითა.
 მიუსხდნენ, — თაითა, კმხებით
 კაჭკურეს, კამოჭკურეს კანჭშია,
 სცდილობდნენ ისე დაეფურთხოთ,
 ვით თაგვი ფინოს კლანჭშია.
 — ვაძე, დედაჲ! — მკჭკვირბ
 წიხილამ გულის ხეთქითა,
 კარსე მოჭკურესილა, უკან კი
 მძებო მისდევს ეფეთა:
 — ჰაჲ!.. ჰმ!.. დრრრ!... ჰაჲ!.. დრრრ!..
 ჰეჲჲჲ და ჰეჲჲჲ მძებთა;
 თაგვსა აქებთ წიხილას, —
 დრბის სხვა-და-სხვა გზებითა:
 ხან ღობე-ეარეს ქდებთ,
 ბედხაძი კარბის დრთვითა,
 ხან კი ბორსუქის ფოთლებში
 კადადის ძალაჲ-ტრთვითა.
 იქჲ კი ხუენი ციცუენი
 დათამბობდა კორკლითა;
 კაჭკვირდა, რაცა მოძმენი
 მისდევდნენ დაბილს ოძითა.
 — რა ახმაჲთა? — იკითხ

და მიძინებელი თვალები.
 აქ მსწუნით სავსე ჯამი სდგას,
 აქ კი დიდა კარები.
 — ჭა-ჭა-ჭა-ჭა-ჭა! რას ვხედავ! —
 ახლა დამიდგა დარბო:
 მუქლანი კარზე გასრულან, —
 ჯერი მიღოდ ხეშე ანო.
 ახსუბეთ ავრე. კეთილად,
 სდევნეთ ერთერთი ფეხით;
 მე კი ამ მსწუნით ვაფულები,
 გრძელ უღუძუების კრახით.
 სოქვე და კორკალი ვაბადო,
 ისევე ცელქმა მარდობა;
 ჯამს მარცხვად და სვობნით
 მიღოდ კადიქვე მდობა.

IV

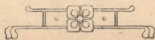
ამხსობაში დაბრუნდენ
 ვამბრჯევეული ლეკები,
 თითქოს მიღო მობიჯეებდენ
 თმ-გადხდილი ლეკები.
 ვამბრა მოდის ვუვლან წინ,
 ერთი მონსკვ და დრეცობა,
 ვურძეც თათსა სცემს თათსა.
 მსუნბე თვალების ბრეცობა.
 — ეს რა თინი ვუვადი,
 რა რივად ვაბეცეიოთ;

წავიდეთ, ვნახოთ მასწონი,
 ხომ არეინ დავაქციეთო.
 მივიდნენ. რახა ჰხედავენ:
 ფისო კუდს აქიცინებდა;
 კუდრატე თავის ქვევითა
 მკვდარსაც კი კაცინებდა.
 — არიქათ, ჩქარა, ბიჭებო,
 მუხეთ ქურდს, დავლას კატაცებსო;
 აბა ვინ წინ და უკანა,
 ზირველად კბილს ვინ სტაცებსო!
 სოქვეს და კვლავ ვუყათ მიუსტენ
 ახლა ქურდ-ბაცაც ციცოსნა.
 — მერცხვეს იმისა თოღია,
 ვინც ჩვენში ტყვილად ჰუიცოსნა.
 კბილით დავკლიჯოთ ახლავე,
 და ვასწვევლინოთ თავბუჯი,
 აბა, ბიჭებო... ვაიძუ!..
 ფარდასე მესტა თავბუჯი.
 მართლაც ფისუნამ ისკუძა,
 ფარდას მოექცა ხევითა,
 კანდელს შეარხვეს სარტის წინ,
 ვეველას დასთხუშნის სეითითა.
 ბირს კი მძფოთავუ სამთავ მძე
 ჰეუფენ ცოფების ბნევითა,
 ფარდას ურბენენ კარმქმო
 უძლოური კუდის ქვევითა.

იღებო ხელა კარები.
 მუშოდის ბებო. ოჰ, ღმერთო,
 რას ვხედავს მისი თვალებო!
 იქ მხწუნის ქილა კამტყდარა,
 აქ დაღვრილია მწონი,
 ხეტა ვინ არის რომ დარჩეს
 ახეთ სურათის მოძმონი!
 —აი თქვე კუდიანებო!
 აი თქვე არამხადებო!
 მაცადეთ ერთი, მაცადეთ,—
 რა მწონს მოგიძხადებო!
 სოქვა და ცოცხითა დაიფრქნს
 ქურდებს ცემა-და-ტყეპითა,
 ის თქვენ მტრებს, რაც დღე დაადგათ,
 მთა-ბარს მესმრბაჟი უფუთა.
 აქეთკენ მირბის თოლია,
 იქით ვაჭკურცხლავს კიძურა,
 ეურძას სომ თვალსაც ვერ მოჭკრავთ,—
 მიჭქრის, ვით ფენებ-მიძველა.
 ცაცაც ტახტას ქვეშ კრუტუნით
 ცახცახებს საცოდავათა,
 თანაც ფიცუღობს, მწონი
 მურგოთ თავის თავათა.
 მაგრამ ბებილო იძასაც
 დასმრბავს მუკუსლის ცეპითა;
 მირბიან უველა ერთადა,
 თავ-პირის მტრევა-წუვეთა.

აგერ წიხილდაც მობრძნდა
 ცრემლით, თუღლების უძუნეციად,
 რა რომ მისვდებოდა, ცას მქსმრდებს
 აღტაცებული ნმპითა.
 —მაჰ რა გმინათ! მოცხვდათ, ჭე!
 ახლად თქვენსე, ახლო!
 როგორ იგებეთ მწინი,
 თაფლი იყო თუ ხსხვიო!
 ახლად კი მორნა! მომშორდათ,
 არ მომეკარათ ახლოსია!
 ჭირმა წაიღოს, ვინც ხეუნში
 ზირუვლად ხელი ახლოსია!..
 ასე დამორდებს ერთმხეთს,
 სხირი კასტყეს ღობეში;
 მაგრამ მესხდეთ, რას ვხედავთ
 წუთის შემდეგ გამწურულს ტოღებში.
 ისევ ერთმხეთს ჭეოცხიან,
 ღხინობენ, ქეიუს ჭეუბიან,
 რას ისწენებენ ქურდობას—
 სიცოცხლისხარით ჭეგდებიან.
 ციცოც თაფისთვის თამაშობს,
 კორგადს თათს გაჭეობებს მარდათა.
 შეკობრებს ისიც მქსხრის,
 კუღს უძლის ვეგლას ვარდათა!..

დ. კახიძე

მესკიას ნაამბობი.

ესი დღეები არ დამავიწყდება წრუკანდელი სოფელი. ტკბილიც იყო ის დაღოცვილი და მწარეც. ტკბილი მით, რომ წრუკულს ზირველად ვიკეძე მუილების ეოლის სიამოვნება და მწარეც იმიტომ, რომ ზირველად ვაფიცე სიმწარე მუილების დაკარგვისა.

შუა მისი იდვა.

ტკბილი რომ სახქაროდ ხის ფულურთ ვერ ვიძოვოთ ბუდის მოსაწეობად, მე და ხეძმა მუელემ ერთს ორსართულიან სახლის ჯერს მივამურეთ და იმის ქვეშ მოვრთოთ ხეხი ბუდე. თვითონ მოკესხეხებათ, ხეხი ბუდე დიდს რამ სახელადრს არ წარმოადგენს: ხმელი ყინხი, ბღაზის ხმელი ძირები და ხაფხია ხეხი ბუდე; ბღაზი, ჯაგარი და ფრთა-ლიხდლიც ხეხი ქვეშავეები.

იმ მხარეზე ამ სახლს მცენარეებით შემოსილი ბივანი ჰქონდა, რომელზედაც აქ მდგომი ოჯახი მუდამ ზურსა სჭამდა ხოლმე, დი-

ლის ჩივილს დაწვებული ვახშმადინ. ეს დალოცვილები ისეთი გულგეთილები იყვნენ, რომ ეთველ ზურის ჭამის შემდეგ ხეუნც არ კვიციწყებდნენ და მუდამ ღამბაქით თეთრი ზურის ნამცეცებს დაგვიდგამდნენ ხოლმე.

ზირეულს მესხედაზე არჩილმა მიძის ზარი დაკვდა მუ და ხემს მუედლეს, მაგრამ შემდეგ დაუძეკობრდით. ეს ამბავი ასე მოხდა:

შეკვხვდა თუ არა არჩილი, იმ წამსვე ხეუნი ხელში ხაგდების სურვილმა აიტაცა და გამოკვიდვა კიდევ, მაგრამ ვერ მოგვეწია, რასაკვირველია.

სადილობისას არჩილმა მიძის მიძართა, ასე და ასე იყო, ხეუნს აივანსე, აი ამ რიკულსე ორი ზატარა ჩიტი ნამოჯდა, ორივეს შავი ქუდი ჰსურავთ, ღოეები თეთრი აქვსთ, ზურგი მწვანე და გულ-მუცელი ეუითელიო. კუდი და ფრთები მონაცრის ფრო-მოცისფეროა, ხოლო ფრთებსე და გულ-კისერსე შავი ხოლები აძკობენ ამ ჩიტების სამოსელსაო.

— ეს მესკია იქნება, — ბუსხნა არჩილს მიძამ და მოუკვ ხეუნი ეოფა-ცხოურების ისტორიას. ისემც კარგი თქვენ მოგეცესთ, ხეუნო ბატონიშვილებო, რა კარგ გუნებასედაც ხეუნ დაუდექით, როცა არჩილის მიძა ხეუნს ქებაში იყო: ეს ჩიტუნები ფრიად სასარკებლონი არიან კაცისათვის, რადგანაც უამრავ ტეისა და ხესილისათვის მფენებელ ჭია-ღუასა და კოდო-მატლსა ანადგურებენ, ისეთი მუცადინი არიან ქალ-კაცისანად, ისეთი სიცოცხლით სიხსენი, დაუდეკარნი და მსიარულნიო. ასლა მეს სარ ხემი ბატონი, ხეუნს ხელოვნებასედაც მიღვა საქმე, და არჩილის მიძამ ძალიან ჩამოკვაქვეითა. არა თუ ბულებულსა და სხვა კარგ მკოსნებს, არამედ კოლინბურსაც კი უზირატე

სობა მისცა ზეჲს წინაჲჲ. ხოლო, როცა ნაკლულეჲსებებზედღე
 მიღება სეჲმე, არხილის ძამძე უამბო ცოლ-მუილს ზეჲნი გეჲ-
 ტანლობისა და ხსუბის მოჲფარეობის ამბეჲიც. ძალიან დიდ-
 გულად არიან ის ზეტარა ხიტუნები და აჲგულეობიცო, არაჲის
 დანიდობენ და ზოგჯერ დიდ ხიტებსაც შეჲჯდებიან ზურგზე და
 ტკინს ამოჲდრელებენ ხოლოჲო. ხიტის ტკინის შეხანსეგლად ძა-
 ლიან უჲჲარსთია, რომ სთჲჲა, მე ზირი ზურგით ამჲგსო. ეს
 აჲგულეობა თაჲ-დაცვის აღლოს ნიძინაო, სთჲჲა არხილის ძამძე
 და ბოლოს და ბოლოს მინსე იმით დაასრულად სეჲბერი, რომ
 ზეჲნიუის მეკობრობა გეჲწით და ურბდღეებ მოჲქციათ.

— ისეჲც თჲჲენს გაცხარეთ, როგორც ზეჲს სიამოჲნებობა
 აჲგუსენიო.

თჲმე ურთი იყო და სეჲმე მრბეღლი. დანიჲეჲს, ბატონო
 ზემო, სინამ და არხილიძე, ძითა დეჲ-ძამძე და მსახურმა ზეჲნი
 ზეტოჲისეგლად და სიჲვარული. ისე შეჲკვირეჲს, რომ რადე ვთჲჲა?
 ვიჲეჲით ტებილად და არხეინად, სინამ კეჲრცხის დადების დრო
 დამიდეგებოდა. ეს დროც დედეჲ, ზემს ბუდეჲი უჲჲე 8 ზეტარა
 თეთრი წითელ წინსეკლიანი კეჲრცხი იღო. თუ მე, თუ ზემს
 მეუღლე ვეჲეჲით კეჲრცხებსა და უზეტრონობდით, ვიდრე ბერ-
 ტეჲები გამოიხეჲებოდნენ. ხოლო როცა გამოიხეჲენ, ზეჲნი ბერ-
 ტეჲები დიდი ძადის ზეტრონები გამოდგენენ, გამუდმებით სეჲ-
 მელს მოითხოჲდნენ. მეტი რა გის იყო, რიგ-რიგობით ვაჲე-
 რებდით ზეჲს ზაწაწეინებს, იცით რითა? აი, ტირიჲეჲსე რომ
 ურბად ზეჲნი ამჲწვან-მოთეთრო ჲეჲები იცის, იმითა და სეჲჲ
 და სეჲჲ კეჲრ ზეჲლ და თოთა ჲად-მატლებითა. ასეთი რბი-
 ლი სეჲჲები იმბოტმაჲ სეჲჲრო ზაწაწეინებისათჲის, რომ მათ
 ზეტარასა და სეჲსტ კეჲს მბებრი სეჲჲების მოხეღება არ მეჲ-

მლიან. როცა დახილდებიან, მერე ბევრ სხვა საჭმელსაც იკამებენ, ჭია-მატლისა და მწერთა კურნის კარდა სხვა და სხვა მცენარეულობის თესლსა და ძრავალ სხვა სახეობებს, რაც კი ხაუარდებთ ხელში. ჭამის კი არა და კაუბმძრობის მადაც დიდა მიუნიჭებია ხვენი კვარისთუის ბუხებს და თუ კასაუხულსა და ზეფხულ-მქობდგომასე იოლად ვპოულობთ საკვებს. ზამთარში უფრო მეტის გაჭირვებით გამოვუძღეს თავი, თუნდა მძმინაც იკიუ ტყე არის ხვენი მარხუნალი. მოკვსსუნებთ, სიცვიის დროს ეოუელი არსება თბილსა და მეუდრო სადგურს ვტანებთ. ჭია-ჭუებიცა და კოდოებიც ხის გამხმარ ქერქის ქუქმ ბუდობენ და ხვესც აქა ვართ სოლამე. და თუ ეს ხვენი კბილის კურმები თვისის ხებით არ გამოვლენ კარეთ, ხაუარტნიოთ ხისკარტებით გამხმარსა და დამხლარ ქერქს და ისე შვესას-სლავთ იქ დაბუდებულ მწერებს, რომ სულსაც არ მოკაბრუნებინებთ სოლამე.

დაც, იმის მოკვსსუნებდით, ხედა ბატონიშვილებო, რომ ხვესს ზაწაწინებს ვაბურებდით მეთქი და გაწურა კიდევ უმერთი. ერთის დიდის სასხამსე, კარგად მახსოვს, კვარა დღე თენდებოდა, ის იყო დაჭურა ცხრათუადა შხის სხივებზე ტურფა მწვანით შემთხილს მთის მწვერვალს თუ არა, მე და ხეძმე მეუღლეშქ შვეიფორთხიადეთ და მივაბურეთ ვერ კიდევ თეთროლოურჯოთ ხისლით შემურვილს ტირიფებს და აკურიფეთ ჭიები. თუითონაც ხაკიტკაბორუნეთ გულ-მუცელი და ხისკარტებითაც კაჯაქხეთ ბუდისაკენ შვილების ხაური. ისეც თქვენს მტერს და ვეს, რაც ხვენ დღე დაკვადვა! ვსედაეთ, ბუდე ხმომღალია ჭვიდა და ხვენის საბუდარის შორიახლოს დაწვეულილი ცაცა უმძინდურ ტუხებს აცმაცუნებს. სუ იტყვიო, არ კი მეუჭამ-მეუნ-

სახსლადეს ჩვენი საცოდავი ახალი თაობა?! მეც და ჩემს ძეუ-
 დებსაც ელდა გვეცა, ჭიები ნისკარტიდგან დაგვევიჯდა და,
 ჯვარი აქურობას, მოჭრეთ ტირილ-სხავილი.

ვისთვის მიგვეძრთხა, ვისთვის შეგვეჩვილხა ჩვენი უბე-
 დურება, თუ არ ჩვენი მოკეთებინათვის? და კიდევ მივადექით
 კეთილ მასწინძლის ფანჯრებს, თან გამაღებით ნისკარტებით
 ვსცემთ და თანაც ვწრინებთ. მასწინძლები დიღის ტბილხა
 და საძიურს ძიღში იფუნჩ კახვეულნი, მაგრამ არახვეულე-
 რივმა სმაურობამ გადავიძათ და საბან-მოხურულები გამოვიდ-
 ნენ აივანსე.

— უი, დასწვევლას დმერთმა მისი სასხეებელი, ავი მე-
 სობლის კატას ჩამოუძლია ამ საცოდაუების ბუდეო, — წამოი-
 ძხეს ერთსმად ცოლ-ქმარმა და არხილიც ჰერანჯის აძარა აუარ-
 და სხეუნსე და ჯონია ხელში გამოვიდა ჯერ კიდევ იქ
 ძვდომ — დაუნდობელს თნავარს. წინ კატა და უბან გაცვესლე-
 ბული არხილი, მაგრამ კატამ უძველა თავს.

მე და ჩემი ძეუდილე შორიანლას ვველებოდით ჩვენს სა-
 ბუდარს, ვწვადლობდით, ვიტანჯებოდით დარდით, დავუძებდით
 ჩვენს დაკარგულს ბედნიერებას, მაგრამ აძაო იყო ჩვენი მწუ-
 ხარება.

დიდი მასწინძლობა, დიდი ალყრსი და თანაგრძნობა გვი-
 ძღვნეს ჩვენმა მასწინძლებმა, მაგრამ არც სატყელ-სასმელი მიჭ-
 კარებია ჩვენს ზირსა და არც ძილი ჩვენს თვალს ორი დღის
 განძავლობაში. მესამე დილა რომ გათენდა, ცა ნაცრისფერ
 დრუბლებს მოყვავა და დედა-ძიწაც ნამიან ბურუსხა. ისე თაღ-
 ხად გამოიუურეოდა ჩვენი სოფლის დიადი ბუნება, თითქოს
 ივიც მონაწილეობას იღებდა წვეწვს მწვავე მწუნარებაში. ერ-

თის თვალთ კიდევ გადახედეთ ხუცის კეთილ მსახიობებს, გულში მადლობის გრძობა გავიტარეთ და ტეის შუბკულს მივაშურეთ. იქ ერთი ძველი ხის ფუტურო გამოვსძებნეთ და მას აქეთა იქა უცხოვრობთ...

სანამ ხელ-ახალ სასილ-კარის მხადებში ვიჯდით, სანამ ცხოვრების ახალს ზირობებს შევხვოდით, თიბათუქმაც თვისი ძლევა-მოსილობა გამოიჩინა, ტეე მუქი მწვანე ფერით დაამშენა და მინდურებშიც ვეჯილი ააბიბინა.

საჯეკი ხემს ბუდეში და ცხრა კურცხი ჩაჯდვი. ცხრა შვილი გავსარდე, დიდი ამაკაც გავწიე და დიდი სიამოვნებაც განვიცადე.

ივანე ელიაშვილი.

ფენიგი და ღუკატი.¹⁾

უღების სპირულ სისხლეში მაკიდაზე ეწუო
ახლად მოჭრილი ფენიგი და ღუკატი. ორი-
ენი ახლები იუენებ და ბრწენიანებენ.

ზორველად სიხუძე ღუკატი დაბრღეია და
დაცინუის კილოთი უთხრბ ფენიგს:

— მენ, მძობილო, უბრღიო სწილენი-
საგან სარ გაკეთებული, მალე გამაჯდები. მიწაზე რომ დავარ-
დები, შეიძლება სელმაც არუინ-ბეიდოს, მე კა ძვირფას ოქრო-
საგან ვარ გაკეთებული. შესაძლოა, არა-თუ დიდ კაცებს, თვით
მეფესაც ხაუვარდე სელმი.

მეორე ოთახში ბუხარონ ჭკვიანი კატა იწვა, და უურს
უგლებდა ღუკატის ლაპარაკს; კატა დაეიქრდა და სთქვა:

— შეიძლება საქმე სულ სხუანაირად დატრიალდეს.

გავიდა რამოდენიმე ხანი. ღუკატი ჩაუვარდა სელმი ერთ
მდიდარ, მაგრამ მუნწ ვაჭარს, რომელაც მოსუცებული იყო და

¹⁾ ფენიგი და ღუკატი გერმანული ფულებია. ფენიგი არის სპი-
ლენძის ფული, ღუკატი კი ოქროსი.

სიკვდილის მოქილოებას კრძნობდა. ვაჭარს არ სურდა მის ფულებს სხვა დაჭმადტროხებოდა და ამიტომ ფულები მიწაში დამარხა.

დეკატი დღესაც მიწაში დევს სელუსლებლად. ფინიციის ბუდი კი მართლაც სულ სხვანაირად დატრიალდა.

ზირველად ის მოსამსახურემ მიიღო ჯამბუკორად. მოსამსახურე გზასე მესჯდა მათხოვარს, რომელმაც სისოვა მოწვეალება; მოსამსახურეს შეებრალა მათხოვარი და მისცა ფინიცი. მათხოვარს მიოდა, უხდოდა ჰური ევიდა, მაგრამ გზასე მას უცხო მკვარი მესჯდა, რომელმაც მოწვეალება სისოვა. მათხოვარმა ჰკითხა, სადური ხარო, მკვარმა უმასესა:

— მე აქური არ ვარ; მორი გზიდან მოვდივარ და მორი გზაც მაქვს კასაველი. ფულს იმისთვის ვაგროვებ, რომ ჩემი მძის გამოსეიფა მინდა, რომელიც ტყვედ არის სულთანსთან¹⁾ იერუსალიმში. — მათხოვარმა ფინიცი მისცა მკვარს ეს უკანასკნელი კი გაემკვარა იერუსალიმს. მკვარი განლა სულთანს და სისოვა დაეთმო მისთვის ტყვე მძა. სულთანმა მოსთოვა ფული, მკვარმა მისცა ფული, რაც ჰქონდა, მაგრამ სულთანი არ დასჯურდა და მეტი სისოვა, მამინ მკვარმა ამოიღო უკანასკნელი ფინიცი, მისცა და უთხრა:

— ერთი ფინიციის მეტი არაფერი გამასწინა და, თუ გნებავს, ისიც მიირთვი.

სულთანს შეებრალა მკვარი, გამთართვა ფინიცი და მისი მძა განთავისუფლა. სულთანმა ფინიცი ჩაიღო გულის ჯიბეში. ამას შემდეგ სულთანს მოუხდა ომი კაისერთან.²⁾ ომის

¹⁾ სულთანი არის თათრების მეფე. ²⁾ კაიზერი არის გერმანიის მეფე.

დროს სულთანს გულზე ტყუია მოხვდა, მაგრამ
 ნგი დახვდა და სულთანი სკადილს გადაწა.

თმის შემდეგ სულთანმა დაათვალიერა ტახტი და ხანა,
 რომ ყვინცი გაღუნული იყო. სულთანი მიხვდა, არც
 კეთი უქნა მას ყვინცმა და ბრძანა, ყვინცი იქროს ჯაჭვით
 მის ხმაღსე დაეკიდათ.

კაიარა კარვა ხანმა და ერთ თმის დროს ასეა სულთანი
 მოხვდა ტყუად კაიხერთან. კაიხერმა ხართვა ხმალი და ამკა-
 რად ყვინცი კაიხერს ჩუვარდა ხელი.

ერთ დღეს მავრიდანთან ისინდენ კაიხერი და მისი ძეუღლე.
 კაიხერის ძეუღლემ მოითხოვა ესვენებინათ სულთანის ხმალი.

კაიხერმა გამოართვა ხმალი მოსამსახურეს და უნდოდა
 გადაეცა ძეუღლესათვის, მაგრამ ამ დროს ხმალი ყვინცი მო-
 სწყდა და ღვინით სავსე ჭიქაში ჩავარდა. კაიხერმა ამოიღო
 ყვინცი ჭიქიდან და ხანა, რომ ყვინცი გამწვანებულიყო. მა-
 მის კაიხერი მიხვდა, რომ ჭიქაში მოწამლული ღვინო ჩაეს-
 ხათ. ამის ხამდენს თავი მოკვეთეს, და ყვინცი კი კაიხერმა
 თავის გვირგვინში ჩაასმეუნა.

ამგვარად, კატის სიტყვები გამართლდა: ყვინცი გვირ-
 გვინში მოექცა, ღუბატი კი დღემდინაც მიწაშია დამარხული.

შალვა ხალოშია.

ო ფ ო ფ ი.

ფ-ფ...ფ-ფ — გვეხმის სოფლებზე ადრე გაზაფხულზე
ვენახებში თეთრფეხის სმა. ამით ცხელ ქვეყნებიდან
ახლად დაბრუნებული თეთრფეხი გვამცნობს თავის
ქოსვლას.

სამთარი თეთრფეხი შუა აფრიკაში ვაბტარა, და როდესაც
მხდილთაუთისკენ წითლო ივრძნო, გამოსწია ზეფსკენ.

თეთრფეხი სოფლებზე უფლებს ეყოფება ნახული. თავისი გრძელი
მოსწილი ნისკარტით და მძლავრი ქანრით ის ადვილი გამო-
სწარწევია სსვა ფრინველებში.

ადმიანს ოფოფი არ კრიდება, თუძე ძლიან ქვეყნის
ქორის დანახვასე მძინვე გუდგადმა კადანვებს ხოდმე და ხი-
სკარტს ზეით აძეყრს, ასე რომ მქელი მესამხვეი სდება.

ოფოფი იკვებება ჭია-ღუთ. ძლიან უყვარს ისეთი ჭიები,
რომელნიც საქონლის ხეხუმი ცხოვრობენ. ასე რომ სი-
დაც საქონელი ხშირად დიარება, იქ ოფოფსაც ნახვით. ბუ-
ღეს ხის ფუღურობი იკეთებს. აწრილმი სდებას ა-ს მოკრძო
კურსს და 16 დღის შემდეგ კურსხებიდან იხვევიან ბორ-
კება.

თიბათუის ბოლომდე ენძის ოფოფის თავისებური გავლ-
ბა, და მერძე მისუძება ხოდმე. მარიამობისთვის დამღვეს ის
სხელ მქაენებში მიემკ სავრება.

3. საევარელიძე

გასართობი.

ორ-კუხიანი აქლები.

გმობს ერთ კარკინი და ღახტეო აქლებს იაჟი.
 მქმებ გაჟეოო მჟოულზე და რეგორე სურთახე სე-
 ლეჟიდა—სე მოაწეოო. ეს კელა სე უნდა გაჟეოთ,
 რომ მჟურქლებს ბრ აცოდნენ და სე გმობს ერთ აქლე-
 ში. მღთან სხვაჯეოთა და მღთან სე ბოთის დასწეოთ.

